

Posudek na doktorskou práci "Nejméně rozvinuté země na přelomu 20. a 21. století - Napomáhá mezinárodní obchod rozvoji nejméně rozvinutých zemí?", kterou zpracovala Ing. Soňa Cýkorová.

Zpracování uvedeného tematu ve formě doktorské disertační práce bylo jistě nelehkou záležitostí vzhledem k tomu, že je součástí rozvojové problematiky, jež patří k nejméně probádaným. Doktorandka zde sice vychází z teorií mezinárodního obchodu, což představuje poměrně solidní metodické východisko, avšak orientací na záležitosti nejméně rozvinutých zemí se dostává na úsek, kde dosud zpracované poznatky o ekonomickém růstu a jeho faktorech jsou spojeny s řadou velmi odlišných podmínek ve srovnání s vyspělými, resp. s rozvojovými ekonomikami.

Doktorandka si zde počíná velmi obezřetně. Opírá se o teoretické poznatky mnoha autorů o mezinárodním obchodu a hledá odpověď na otázku, jak se v příslušném modelovém uspořádání řeší záležitosti přínosu tohoto obchodu i z hlediska ekonomik nejméně vyvinutých zemí, což je náplní počáteční části práce. V další části první kapitoly posuzuje uvedené poznatky také z hlediska obchodní politiky, zvláště pak z pozice procesu liberalizace.

Ve druhé kapitole práce, označené jako Hospodářský růst, mezinárodní obchod a nejméně rozvinuté země pak konfrontuje dřívější poznatky s využitím dalších faktorů, včetně investic v jejich různých formách. Poukazuje přitom na různou míru jejich dostupnosti, na překážky při jejich realizaci, což ve svém souhrnu značně omezuje možnosti reálného hospodářského růstu. Záležitosti tohoto druhu uvádí rovněž do souvislosti s výtěžky ze zahraničního obchodu vyplývající z nerozvinuté jednostranné ekonomiky, jež vykazují silné kolísání. Shrnutí těchto výsledků je pak v názorné a přesvědčivé podobě prezentováno v tabulce na straně 50, z níž vyplývá, že ve sledovaném období od roku 1970 do současnosti hospodářský růst nejméně rozvinutých zemí byl nejnižší ve srovnání jak s ekonomicky vyspělými zeměmi, tak i se skupinou rozvojových ekonomik.

Poslední část druhé kapitoly je pak orientována na problematiku procesu liberalizace v mezinárodním obchodě pod záštitou WTO, na čemž pracují štáby odborníků mnoha zemí s cílem pomoci také při řešení záležitostí hospodářského růstu nejméně

rozvinutých zemí. Jde přitom o snižování celních a jiných překážek obchodu zejména ve vztahu ke skupině nejméně rozvinutých zemí. Lze říci, že tato část práce patří k nejzdařilejším, neboť autorka dobře vystihuje názorové pozice jednotlivých skupin účastníků jednání, jejich možnosti manévrování a v důsledku toho i skutečnost, jaké naděje lze vkládat do předpokládaných výsledků. Na konci kapitoly je pak uvedeno i krátké pojednání o české účasti na řešení problematiky rozvojových zemí, včetně skupiny nejméně vyspělých zemí. Přitom se zdůrazňuje, že hospodářské styky s rozvojovou částí světa jsou považovány za neodlučitelnou součást české hospodářské politiky ve vztahu k zahraničí.

Třetí kapitola předložené práce je prezentována jako případová studie problematiky hospodářského růstu, mezinárodního obchodu a pojetí nejméně rozvinutých zemí na příkladu Tanzanie. V této části doktorandka názorně ilustruje řešené problémy v dřívějších kapitolách na konkrétním případě.

Celkové hodnocení :

- v práci jsou shrnuty a uspořádány poznatky z materiálů početné řady autorů zabývajících se problematikou hospodářského růstu, mezinárodního obchodu a rozvojových zemí, včetně nejméně rozvinutých,
- poznatky, k nimž autorka dochází jsou pečlivě a přesvědčivě vyargumentovány,
- práce přináší ně které nové poznatky zejména o vlivu protekcionismu a liberalizaci na hospodářský růst, zvláště ve vztahu k nejméně vyvinutým zemím,
- úroveň jejího zpracování a poznatky, které přináší odpovídají požadavkům na doktorskou práci.

Vzhledem k tomu všemu

práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí.

v Praze dne 22. srpna 2007.

Doc. Ing. Čestmír Konečný CSc.